

# Eesti ortopeedia lugu

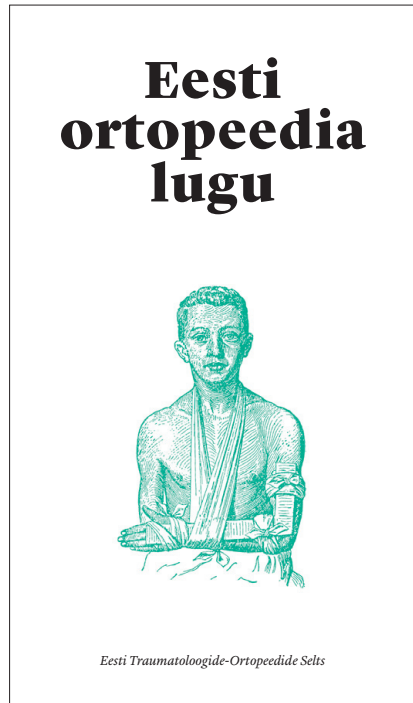
Raimo Pullat

**Eesti Traumatoloogide-Ortopeedide Selts. Koostaja Arne-Lembit Kööp. Idee autor Katre Maasalu. 2017, 159 lk.**

Eesti Traumatoloogide-Ortopeedide Seltsi juhatuse esimees Katre Maasalu ütleb tutvustatava raamatu saatesõnas, et see on pühendatud Eesti Traumatoloogide-Ortopeedide Seltsi 40. aastapäevale. Sisuliselt on tegemist ajaloolist traditsiooni käsitleva artiklite kogumikuga, mis püüdleb meditsiiniajaloo olulise valdkonna üldkäsitluse poole. Arne-Lembit Kööp on oma raamatu hästi koostanud. Kahtlemata on käsitlust toetanud head kolleegid Aare Märtsen, Armin Heiman, Madis Rahu, Taavi Toomla, Andres Kukner, Tiit Härma, Margus Kelk, Marju Raukas ja Andres Kööp.

Raamatus on küllaltki põhjalikult esitatud andmed 18.–19. sajandi ortopeediat käsitlevate allikate kohta. Samuti on toodud esile eestikeelse teadusliku meditsiinilise terminoloogia põhilised arengusuunad ja ajakirja Eesti Arst osa selles. Kasuks oleks tulnud ka koostöö selle valdkonnaga tegelevate ajaloolastega, kuna Euroopa traumatoloogia-ortopeedia ajaloo historiograafia on suur. Näiteks on ka eestikeelses teoses (1) peatunud 18. sajandi tallinlaste kirurgilisel ravil ja ravimisel kasutatud instrumentariumil.

Koostaja on mahutanud raamatu kaante vahele põhilisi suundi



kirurgia ühest olulisest harust. Käsitletud on nii ortopeedia õpetamist kui ka praktilist ortopeediat. Kogumikus on kirjeldatud ortopeedia kui eriala kujunemist Tartus, Tallinnas ja teistes suuremates keskustes. Kõrvuti suuremate haiglate ajaloo kajastamisega on pööratud tähelepanu ka väiksematele haiglatele ja seal toimunud muutustele, näiteks Tallinnas Greifenhageni ja Tartus Mellini haiglale, millest on seni vähe kirjutatud, kuna nad kuulusid sakslastele.

Ortopeedia süstemaatilise õpetamise algusaastatest on toodud esile

professor Wilhelm Kochi, John Blumbergi ja professor W. Zoegi von Manteuffeli osa õpetamise algatajana. Sõjajärgse ortopeedia õpetamist edasi John Blumberg, Bernhard Jürgens ja Veinart Põkk. Sõjajärgse ortopeedia koolkonna õpetamise eest hoolitsesid pikki aastaid dotsent Veinart Põkk ja paljude aastate vältel professor Tiit Haviko.

Autorid on süvenenud ja analüüsinud ravi eriküsimusi, näiteks operatsioonide tehnilist teostust (vahendite areng, artroplastika). Väärtuslikku teavet saab ka viimasel ajal arenenud ortopeedia eriharude nagu sporditraumatoloogia, reumakirurgia, käekirurgia, lasteortopeedia ja lülisambakirurgia kohta. Väljaande lõpus on kaitstud kandidaadi- ja doktoriväitekirjade loend. Järgneb ülevaade Traumatoloogia-Ortopeedia Seltsi tegevuse põhijoontest selle algusaastatest kuni viimase aja rahvusvaheliste suhete loomiseni ning lõpuks peatatakse ka selle eriala silmapaistvatel spetsialistidel.

Raamatus leiduvad fotod kajastavad enamasti igapäevast tööd ja pakuvad kindlasti huvi tulevastele noorema põlvkonna lugejatele.

Kokkuvõttes saab öelda, et tehtud on tänuväärne töö ühe eriala kirjeldamisel Eestis.

## KIRJANDUS

1. Pullat R. Tallinlase asjademaailm valgustussajandil. Tallinn: Estopol, Tallinn 2016.